

Poštovane učesnice i učesnici konferencije,

koja je posvećena Konvenciji Saveta Evrope protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici, to što je u programu najavljeno da sam regionalna koordinatorka “Mreže Potpisujem”, nije sasvim precizno, ali pretpostavljam da potvrđuje koliko je vidljiva i uspešna regionalna kampanja čiji je slogan “Potpisujem”.

Kada smo 2012. počinjale četvorogodišnji regionalni projekat koji je okupio 29 ženskih organizacija iz šest država regiona, uz podršku dve najveće evropske mreže, WAVE i EWL, znale smo da će centralna tema, okvir za sve akcije u ovoj oblasti, biti novi međunarodni ugovor, koji državama članicama Saveta Evrope postavlja standarde koje smo zagovarale deceniju pre toga.

Osmislile smo sveobuhvatan i konzistentan program i vrlo sam ponosna na sve što smo uradile. Pre svega, ponosna sam na našu saradnju, razmenu znanja, iskustava i međusobnu podršku. Sve što je zavisilo od nas, od ženskih organizacija, uradile smo u skadu sa najvišim standardima. Pomenuću samo najvažnije:

- izradile smo zajedničku metodologiju za analizu usklađenosti zakonodavnog i policy okvira naših država sa standardima Konvencije (za 51 član);
- zajednički smo razvile indikatore za praćenje primene Konvencije;
- redovno pripremamo godišnje analize stanja u svakoj od naših država, kao i analize stanja usluga u lokalnim zajednicama (iz kojih potiču ženske organizacije članice koalicije);
- postavile smo online bazu sa podacima, grafičkim prikazima kretanja stanja po godinama, uključujući poređenje stanja između država iz regiona;
- razvile smo saradnju sa ogromnim brojem zainteresovanih strana iz svih sektora, što je olakšalo zagovaranje za promene zakona i politika;
- posebno smo ponosne na uspeh naših kampanja, jer su one skrenule i javnu i pažnju donosilaca odluka, omogućile su aktivno uključivanje građanki i građana, a pozitivno su ocenjene od stručne javnosti.

Stigle su brojne pohvale i priznanja, ali ih sada neću navoditi (možete ih videti na našoj veb prezentaciji).

Ipak, koliko je to stvarno promemnilo situaciju za žene sa iskustvom nasilja?

Osim činjenice da su 5 od 7 država regiona ratifikovale Konvenciju (a sa Albanijom i Turskom čak 7 država među prvih deset), da aktuelni premijer Hrvatske najavljuje preduzimanje mera za ratifikaciju, da su preduzete izvesne mere za usaglašavanje zakonodavstva, izrađene nove strategije – malo je stvarne promene. Stvarne promene označavaju sveobuhvatne, integrisane i delotvorne aktivnosti koje preveniraju nasilje, pružaju odgovarajuće i dostupne usluge za žrtve, kažnjavaju učinioce srazmerno učinjenom delu, u efikasnim postupcima, prate preduzete aktivnosti, prikupljaju podatke i planiraju mere bazirane na podacima, za koje se izdvajaju odgovarajuća sredstva.

Izabrala sam za ovu priliku da naglasim dva aspekta koja izazivaju ozbiljnu zabrinutost feminističkih grupa i organizacija.

Prvi je narastajuća desna, krajnje desna, klerikalna, nacionalistička i rasistička politika u Evropi i Evropskoj uniji, suprotno njenim temeljnim vrednostima, kao i nespremnost Evrope da se nosi sa svojim fundamentalizmima i ekstremizmima, dok osuđuje tuđe, i nedostatak internih mehanizama Evropske unije da spreči retrogradne politike unutar svojih granica, koje snažno napadaju i ograničavaju prava žena, dok promoviše ljudska prava i rodnu ravnopravnost u svom susedstvu.

Drugi je odnos prema ženskim organizacijama, zahvaljujući čijem radu i upornom zalaganju je razvijena javna svest o problemu, koji je prepoznat kao temeljno kršenje ljudskih prava žena, zbog čega su vlade pozvane da preduzmu odgovarajuće i sveobuhvatne mere. Taj doprinos ženskih organizacija prepoznaju i potvrđuju svi ključni dokumenti Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope.

I Konvencija Saveta Evrope protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici u čl. 10 kaže da “strane prepoznaju, podstiču i podržavaju” rad organizacija civilnog sektora i “uspostavljaju delotvornu saradnju sa ovim organizacijama na svim nivoima”. Međutim, situacija je drugačija, čak i kada ste među najboljim organizacijama, a posebno ako ste autonomna i kritički orijentisana prema neodgovornosti države na svim nivoima.

U nastojanjima da se umanjí njihov značaj i vidljivost, da se marginalizuju ili čak isključe autonomne i kritički orijentisane ženske organizacije, svoju ulogu imaju, a nikako ne bi smelo da je tako, i UN agencije. Jasno je da inter-vladine organizacije moraju blisko da sarađuju sa predstavnicima države, ali to ne sme da ugrožava dosledno uvažavanje vrednosti, politike i standarda koje postavljaju međunarodni ugovori koji su okvir za delovanje UN agencija.

Raduje me izjava regionalne direktorke Kancelarije UN Women da će u naredne tri godine sprovesti aktivnosti u vezi sa primenom Konvencije. Zbog toga želim da istaknem: autonomne i autohtone aktivnosti ženskih organizacija treba da ostanu nezavisne, kao mera za kvalitet, odgovornost i kao inicijator razvojnih kretanja.

Preduslov za to su (ovo je iz dokumenta koji smo sastavile još 2006. kada smo prvi put razgovarale sa UNDP o uključivanju ženskih organizacija u kreiranje javnih politika): nezavisnost, jasni kriterijumi saradnje i partnerstva, jasno definisan sukob interesa, definisana javnost rada, uspostavljen javni dijalog, dostupne informacije od značaja za rad ženskih organizacija, definisana participativnost i inkluzivnost koja uzima u obzir razlike u sektorskim pozicijama i razlike u pozicijama moći.

Volela bih da UN agencije, kao i države, imaju u vidu ove principe, kako bi stvarna promena za žene, ne samo za nas i nama slične, već za sve one koje ne sede za ovim stolovima, i nikada neće imati priliku da uđe u ovakav hotel, postala vidljiva i merljiva.